

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**О Н О В Л Е Н Н Я З М І С Т У , Ф О Р М Т А
М Е Т О Д І В Н А В Ч А Н Н Я І В И Х О В А Н Н Я
В З А К Л А Д А Х О С В І Т И**

Збірник наукових праць

Наукові записки
Рівненського державного гуманітарного університету

**Випуск 13 (56)
Частина I**

Заснований в 1996 році

Рівне – 2016

ББК 74.20

О - 59

УДК: 37: 371: 372: 373: 374: 376: 378: 379

Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: Збірник наукових праць. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. Випуск 13 (56). Частина I. — Рівне: РДГУ, 2016. — 175 с.

Збірник наукових праць підготовлено за матеріалами Всеукраїнської науково-практичної конференції «Становлення і розвиток особистості людини як суб'єкта власного життя» (до 70-ліття з дня народження С.Пальчевського), організованої Управлінням освіти і науки Рівненської обласної державної адміністрації, Рівненським державним гуманітарним університетом і Рівненським обласним інститутом післядипломної педагогічної освіти 10-11 березня 2016 року та містить статті з питань освітнього середовища в ретроспективі та сьогоденні, соціалізації особистості в контексті парадигми життєтворчості та проблем, реалій і перспектив педагогічного менеджменту.

Матеріали можуть бути корисними для науковців, практичних працівників, вихователів та вчителів, викладачів та студентів вищих навчальних закладів.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:

Вербець Владислав Володимирович – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет).

Заступник головного редактора:

Янцур Микола Сергійович – кандидат педагогічних наук, професор (відповідальний редактор) (Рівненський державний гуманітарний університет).

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

Бех Іван Дмитрович – доктор психологічних наук, професор, дійсний член НАПН України (Інститут проблем виховання АПН України);

Безкоровайна Ольга Володимирівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Воробйов Анатолій Миколайович – кандидат педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Войтович Ігор Станіславович – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Дем'янчук Анатолій Степанович – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член АНВШ України (Міжнародний економіко-гуманітарний університет ім. академіка Степана Дем'янчука);

Карпенчук Світлана Григорівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Коваль Ганна Петрівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Литвиненко Світлана Анатоліївна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Лісова Світлана Валеріївна – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Малафійк Іван Васильович – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Павелків Роман Володимирович – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Петренко Оксана Борисівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Поніманська Тамара Іллівна – кандидат педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Руденко Володимир Миколайович – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський інститут слов'янознавства Київського славистичного університету);

Сверлюк Ярослав Васильович – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Тищук Віталій Іванович – кандидат педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Ямницький Вадим Маркович – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет).

Затверджено Вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 3 від 31.03.2016 р.).

Збірник затверджений ВАК України як наукове фахове видання, в якому можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукового ступеня доктора і кандидата наук з педагогіки (постанова Президії ВАК України №1-05/7 від 9.06.1999 р. та додатки до постанови ВАК України від 11.10.2000 р. № 1 – 03/8 і від 30.03.2011 р. № 1 – 05/3).

За достовірність фактів, дат, назв і т. п. відповідають автори статей. Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії. Рукописи рецензуються і не повертаються.

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Остафова, 31. Рівненський державний гуманітарний університет

ISBN 966 — 7281 — 10 — 5.
2016

© Рівненський державний гуманітарний університет,

4. Давыдов В.В. Теория развивающего обучения / В.В. Давыдов. – М.: ИНТОР, 1996. – 544 с.
5. Державна національна програма "Освіта". Україна ХХІ століття. – К.: Радуга, 1994. – 61с.
6. Костюк Г.С. Навчально-виховний процес і психічний розвиток особистості / Г.С. Костюк. – К.: Рад. шк., 1989. – 608 с.
7. Кривко М.П. Технології виховного процесу / М.П. Кривко, Л.Л. Кащинська. – Рівне: ППКП, 1997. – 93 с.
8. Малафійк І.В. Особистість як соціальна якість людського індивіда / І.В. Малафійк // Актуальні питання культурології: альм. наук. т-ва "Афіна" каф. культурології. – Рівне: РДГУ, 2008. – Вип. 6. – С. 117-119.
9. Малафійк І.В. Дидактика новітньої школи: Навчальний посібник / І.В. Малафійк. – К.: Видавничий Дім "Слово", 2015. – 632 с.
10. Пономарев Я.А. Психология творения / Я.А. Пономарев. – Воронеж: Изд-во НТО «МОДЭК», 1999. – 480 с.
11. Сікорський П.І. Методологічні підходи до розв'язання суперечностей педагогічного процесу / П.І. Сікорський // Шлях освіти. – К., 1999. – №2. – С.5-7.
12. Тесленко В.В. Система управління розвитком обдарованих учнів у сучасному загальноосвітньому навчальному закладі / В.В. Тесленко // Освіта та розвиток обдарованої особистості. – 2013. – № 8-9. – С. 53-57.

М.Ю. ГАЛАТЮК, В.М. ГАЛАТЮК. УПРАВЛЕНИЕ РАЗВИТИЕМ ИНДИВИДУАЛЬНЫХ СПОСОБНОСТЕЙ И САМОРЕАЛИЗАЦИИ УЧАЩИХСЯ ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЙ

Резюме. В статье раскрыто проблему управления развитием индивидуальных способностей и самореализации учащихся общеобразовательных учебных заведений, а также приведен пример обобщенной педагогической модели изучения личности ученика. В статье рассмотрены основные формы учебной работы, которые обеспечивают создание психолого-педагогических условий управления развитием индивидуальных способностей учащихся.

Ключевые слова: управление, развитие, способности, личность, условия.

M.Y. HALATYUK, V.M. HALATYUK. THE MANAGING THE DEVELOPMENT OF INDIVIDUAL ABILITIES AND SELF-REALIZATION OF PUPILS OF SECONDARY SCHOOLS

The summary. The article deals with the problem of managing the development of individual abilities and self-realization of pupils of secondary schools and an example of the generalized pedagogical model study of the personality pupil. The article deals with the basic forms of educational work, which providing creation of psycho-pedagogical conditions of management of development of individual abilities of pupils.

Key words: management, development, abilities, personality, conditions.

Рекомендовано до друку.

Канд. пед. наук, проф., член-кор. АПСН В.І. Тишук.

Одержано редакцією 29.02.2016 р.

УДК: 378. 14: 373. 211. 24

О.І. ПАДАЛКА

ВЗАЄМИНИ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З РІЗНИМИ ОСВІТНИМИ МОЖЛИВОСТЯМИ У ПРОЦЕСІ СПІЛЬНОГО НАВЧАННЯ

Резюме. Стаття присвячена актуальній проблемі дошкільної освіти. У ній теоретично обґрунтовано психолого-педагогічні засади формування взаємин дітей дошкільного віку з різними освітніми можливостями в процесі спільного навчання. Виокремлено та проаналізовано особливості взаємин дітей дошкільного віку, обґрунтовано необхідність їх формування у дітей з різними освітніми можливостями в процесі спільного навчання.

Ключові слова: діти дошкільного віку, взаємини, діти з різними освітніми можливостями, інтеграція.

Постановка проблеми. Сьогодні в нашій країні немає єдиної офіційної термінології для характеристики дітей з особливими освітніми потребами. В основних законах про освіту зустрічаються такі терміни, як діти, які потребують корекції фізичного або розумового розвитку та особи, які мають вади у фізичному чи розумовому розвитку і не можуть навчатись у масових навчальних закладах

Усе ширше сьогодні почали використовувати термін «діти з особливими освітніми можливостями», який робить наголос на необхідності забезпечення додаткової підтримки в навчанні дітей, які мають певні відхилення в розвитку, що не дають їм змоги користуватись тими освітніми послугами [6].

Усі міжнародні документи акцентують увагу на основних правах дитини з особливими потребами щодо включення в життя громади, виховання в атмосфері психологічного комфорту в родині, створення умов для налагодження та підтримки соціальних контактів, а також спеціального втручання спеціалістів різних фахів, що сприятиме розвитку особистого потенціалу, адекватній оцінці власних якостей, набуттю навичок позитивного сприйняття оточуючого середовища та толерантному ставленню до неї.

© О.І. Падалка, 2016

Дошкільна освіта дітей з різними освітніми можливостями сприяє розвитку та формуванню їх особистості, забезпечує соціально-психологічну реабілітацію та адаптацію дітей шляхом спеціально організованого навчально-виховного процесу у комплексі з корекційно-розвитковою та лікувально-оздоровчою роботою, готує їх до навчання у школі. Законами України «Про дошкільну освіту», «Про реабілітацію інвалідів в Україні» дітям, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку, за рахунок держави гарантовано право на здобуття дошкільної освіти в державних та комунальних дошкільних навчальних закладах із гнучким режимом роботи, їх утримання, забезпечення технічними та іншими засобами реабілітації, орієнтації та сприйняття інформації, іншими засобами індивідуальної корекції [2; 3].

Систему закладів дошкільної освіти дітей з різними освітніми можливостями складають: будинки дитини-дошкільні навчальні заклади для дітей віком до чотирьох років; спеціальні та санаторні дошкільні навчальні заклади (ясла-садки) компенсуючого типу для дітей віком від двох до семи (восьми) років; дошкільні навчальні заклади (ясла-садки) комбінованого типу для дітей віком від двох місяців до шести (семи) років, у складі яких можуть бути групи загального розвитку, компенсуючого типу, сімейні, прогулянкові; дошкільні навчальні заклади (центри розвитку дитини) системи освіти, в яких забезпечується фізичний, розумовий та психологічний розвиток, корекція психологічного і фізичного розвитку, надання системної консультативно-методичної допомоги сім'ям, включення батьків до процесу виховання та реабілітації дитини, а також здійснюється оздоровлення дітей, які відвідують інші навчальні заклади чи виховуються вдома [3].

У зазначених дошкільних навчальних закладах організовано систему навчання і виховання дітей з урахуванням особливостей їх розвитку, зокрема, проводяться корекційно-розвивальні заняття з предметно-практичного навчання, лікувальної фізкультури, соціально-побутового, просторового орієнтування, розвитку слухового, зорового, дотикового сприймання, формування звуковимови, розвитку мовлення з метою корекції порушень розвитку.

Аналіз останніх досліджень. Визнання нашою державою Конвенції ООН щодо прав дитини підвищило увагу суспільства до проблем дітей з різними освітніми можливостями, створення сприятливих умов для соціальної реабілітації та включення їх в систему сучасних суспільних відносин.

Соціальне інтегрування дітей з особливостями психофізичного розвитку в загальноосвітній простір України – це один із напрямів гуманізації всієї системи освіти, що відповідає пріоритетам державної політики та має відображення у Національній Доктрині розвитку освіти [2].

В останні роки значно зріс інтерес педагогів до проблеми дитячих взаємин. Учені і практики визначають різні аспекти цієї складної проблеми. Зокрема, виявляються особливості взаємин дітей на різних вікових етапах, ведуться пошуки найефективніших засобів їх формування. І це цілком закономірно. Адже важко переоцінити значення позитивних взаємин у моральному вихованні людини нового суспільства, а особливо гостро постає ця проблема у вихованні і навчанні дітей з різними освітніми можливостями.

До останнього часу робота щодо організації навчання дітей з обмеженими можливостями здійснювалася головним чином через систему загальноприйнятих засобів спілкування. В останні роки, завдяки реалізації ідей гуманізації, демократизації в системі освіти дітей з обмеженими можливостями з'являються нові форми отримання освіти, інноваційні підходи до навчання (Г.Л. Зайцева, Е.І. Леонгард, Н.Д. Шматко). Праці таких авторів, як Т.А. Басілова, Є.Л. Гончарова, А.Г. Зікеєв, Т.С. Зикова, Т.К. Королевська, О.І. Кукушкіна та ін. присвячені дослідженню соціально-емоційного розвитку дітей. Сучасні спеціалізовані освітні заклади стоять перед проблемою пошуку шляхів вдосконалення навчання і виховання дітей з обмеженими можливостями з метою вирішення важливих соціально-педагогічних завдань на новому етапі її розвитку.

Мета статті теоретично обґрунтувати та виявити особливості формування взаємин дітей дошкільного віку з різними освітніми можливостями в процесі спільного навчання.

Виклад основного матеріалу дослідження. Проблема формування в дитини дошкільного віку з перших років її життя таких взаємин з оточуючими, які походили б з моральних принципів гуманізму – актуальна сьогодні як в теорії, так і на практиці виховання підростаючого покоління. У нашому суспільстві ці взаємини, характеризуються дружнім співробітництвом, взаємоповагою, піклуванням людей один про одного, взаємодопомогою [5].

Дослідження показують, що між дітьми дошкільного віку існують доволі складні взаємини. Задовго до того, як в процесі організованої вихователем сумісної діяльності складуться ділові контакти, між дітьми виникають особисті відносини, що базуються на почуттях симпатії, антипатії тощо, що впливає на становлення дитячого колективу, взаємовідносин в ньому, формуванню позитивних якостей між його членами, впливає на клімат та настрої дітей, особливо, коли в колективі є діти з різними освітніми можливостями.

Особисті взаємини істотно впливають на формування особистості дошкільника. При правильному педагогічному керівництві цими взаєминами шляхом організації сумісного життя та діяльності дітей в дошкільному закладі вони стають важливим засобом формування колективу та вихованню взаємодопомоги між дітьми. Особисті взаємини найбільш яскраво виявляються в невеликих дитячих об'єднаннях, що будуються в основному на почутті взаємної симпатії, емоційної прив'язаності. В таких об'єднаннях дошкільники вчаться проявляти чутливості, чуйності, піклування про іншого, допомозі один одному, тобто тут беруть свій початок перші паростки доброзичливого відношення до оточуючих людей та своїх ровесників [1].

У нашій країні, як і в усьому світі, з різних причин зростає кількість дітей із відхиленнями у розвитку. Останнім часом міжнародна спільнота запропонувала використовувати для дітей із порушеннями термін «діти з особливими освітніми можливостями», який стосується однаковою мірою як інвалідності у важкій формі, так і середніх за ступенями порушень.

Діти з особливими потребами мають відхилення від нормального фізичного чи психічного розвитку, зумовлені вродженими чи набутими вадами. Залежно від типу порушення в Україні згідно з критеріями Міністерства освіти і науки виокремлюють такі категорії дітей: з порушеннями слуху (глухі, оглухлі, зі зниженим слухом); з порушеннями зору (сліпі, осліплі, зі зниженим зором); з порушеннями інтелекту (розумово відсталі, із затримкою психічного розвитку); з мовленнєвими порушеннями; з порушеннями опорно-рухового апарату; зі складною структурою порушень (розумово відсталі і сліпі чи глухі; сліпоглухонімі та ін.); з емоційно-вольовими порушеннями та дітей з аутизмом. Розрізняють: вроджені розлади, спричинені порушенням живлення, гормональними розладами, резусною несумісністю груп крові матері дитини, шкідливим впливом на плід генетичних факторів, інтоксикацій, інфекцій, травм, впливом медичних препаратів, алкоголю, наркотичних та отруйних речовин; набуті порушення, зумовлені, переважно, різноманітними шкідливими впливами на організм дитини під час народження та в наступні періоди розвитку (механічні ушкодження плоду, тяжкі пологи, пологова асфіксія, крововиливи у мозок, інфекційні захворювання тощо) [2].

Навчання та виховання дітей з різними освітніми можливостями здійснюється з урахуванням особливостей їхнього розвитку, використанням специфічних заходів та організаційних форм навчальної роботи, залежно від характеру розладу [4]. У педагогічній науці та практиці суспільного дошкільного виховання великого значення надається організації спільної діяльності дітей як важливому засобу формування в них початків колективістських взаємин, які є метою і водночас умовою виховання підрастаючого покоління.

Спостереження показують, що залучення дітей з різними освітніми можливостями до роботи разом з ровесниками допомагає їй відчувати й зрозуміти необхідність виконувати загальноприйняті норми та правила взаємодії, формує вміння підпорядковувати свої особисті цілі й наміри груповим заради успіху загальної справи. Правильно організована спільна діяльність дітей сприяє тому, що вони поступово навчаються поважати товаришів, розуміти їхні бажання, інтереси, вболівати не лише за свою частку праці, а й за роботу своїх товаришів та її кінцевий результат. Під час виконання колективних або групових завдань у дитини часто виникає потреба поділитися з товаришем власним задумом, досвідом, умінням. Спільні переживання радощів успіху або смутку з приводу тимчасових невдач зближують дітей, згуртовують їх навколо єдиної мети. Емоційне піднесення сприяє розвитку дружніх взаємин не лише в колективній діяльності, а й у повсякденному спілкуванні, вихованню дружніх відносин. Проте було б неправильно вважати, що залучення дітей до спільної діяльності само, по собі забезпечує виникнення позитивних взаємин між ними, формування у них колективістських почуттів [5].

Для успішного входження в суспільство дітей з різними освітніми можливостями необхідна організація їх навчання і виховання в інтегрованих умовах, що забезпечить соціальний, емоційний та когнітивний розвиток кожної дитини з різними освітніми можливостями з тим, щоб вона відчувала себе повноцінним учасником соціального життя.

Соціальна реабілітація дітей з різними освітніми можливостями спрямовується на оптимізацію та коригування ними ставлення до своїх вад, становища в сім'ї та суспільстві, виховання у них навичок до самообслуговування, формування в них позитивних взаємин, що допоможе їм адаптуватися до навколишнього середовища.

Слід наголосити, що хоча спільна діяльність дошкільників, особливо старших, і спрямована на досягнення певного результату роботи, однак головною її метою – засвоєння дітьми правил взаємодії з ровесником, вправління у позитивних формах спілкування з товаришами і турботливому ставленні до них.

Спільна діяльність породжує між учасниками різні типи взаємин залежно від того, наскільки правильно її організовує педагог:

- взаємини дружньої взаємодопомоги, для яких характерне справжнє співробітництво, бажання допомогти товаришеві, якщо в цьому є потреба;
- взаємини партнерства, які характеризуються формальним співробітництвом, що ґрунтується на розподілі праці та додержанні законів рівності для досягнення спільної мети;
- взаємини співіснування, сусідства, для яких характерне вболівання кожного учасника за успіх власної частини роботи при відсутності будь-якої турботи про спільний успіх.

Дитячі взаємини виявляються і формуються у спільній діяльності. Існує взаємозв'язок між рівнем взаємин і рівнем діяльності дітей.

Метою виховання та навчання дітей з різними освітніми можливостями є виховання такої особистості, яка буде володіти всією сукупністю якостей (в тому числі життєвої компетенції, комунікаційних навичок, навичок партнерських взаємин, знань, умінь та навичок тощо), що зможуть найефективнішими шляхами призвести до повної інтеграції дитини у суспільство.

Найважливіше – створити загальну атмосферу. Якщо до такої дитини ставитися як до звичайного дошкільника (з певними особливими потребами), то таке ставлення передається й одноліткам дитини, вони надаватимуть посильну допомогу і дитина з особливими потребами почуватиметься вільно.

Отже, необхідно залучати дитину з особливими потребами до всіх видів діяльності. При цьому необхідно сформувати в дітей групи ставлення до неї як до рівної їй, водночас, як до людини, якій буває потрібна допомога та підтримка. Дитина інтеріоризує загальноприйняті у сімейному оточенні норми поведінки, ставлення до навколишньої дійсності і через них інтегрується в соціум.

Висновки і перспективи подальших розвідок. Якість життя кожної людини та суспільства в цілому залежить не лише від соціально-економічних умов, а й від наявності та використання накопиченого людством

духовного багатства, ціннісних норм та ідеалів. Просте накопичення духовної спадщини, декларація ціннісних норм поведінки, а не дієве їх упровадження в життя індивіда, суспільства та людства в цілому призводить до руйнування ціннісної основи існування людей на Землі.

Глибока криза морального духу людини, знищення її гідності прирікає нас на життя, для якого стає характерним простий спосіб виживання. Саме тому на сьогодні виокремлюється важлива проблема впровадження у життя ціннісних орієнтирів, що виконують роль інструментарію забезпечення гідного людського існування, самореалізації кожної особистості, а особливо дітей з різними освітніми можливостями. Цивілізаційні зрушення, що є базовим підґрунтям сучасного соціуму, набувають гуманістичного спрямування, для якого притаманним стає людський вимір. Ставлення до людини як найвищої суспільної цінності, створення найдоцільніших передумов для формування її особистісної сутності, реалізації її потенційних можливостей виокремлюються у прерогативні важелі існування людської спільноти.

ЛІТЕРАТУРА

1. Богуш А.М. Діти і соціум: Особливості соціалізації дітей дошкільного та молодшого шкільного віку / А.М. Богуш, Л.О. Варениця. – Луганськ: «Альма-матер», 2006.
2. Закон України «Про освіту осіб з обмеженими можливостями здоров'я (спеціальну освіту)», від 23.05.91 №1060-ХІІ.
3. Закон України «Про дошкільну освіту», від 11.07.01 №2628-111.
4. Колупаєва А.А. Здійснення процесу оцінки та розробки індивідуального навчального плану / А.А. Колупаєва // Інклюзивна школа: особливості організації та управління: навчально-методичний посібник; кол.авторів: А.А. Колупаєва, Ю.М. Найда, Н.З. Софій [та ін.]; за заг.ред. Л.І. Даниленко. – К., 2007. – 128 с.
5. Поніманська Т.І. Дитина і соціум / Т.І. Поніманська // Дошкільне виховання. – 2004. – № 8. – С. 4-6.
6. Таранченко О.М. Врахування відмінностей розвитку та навчальної діяльності дітей з особливостями психофізичного розвитку в процесі навчання / О.М. Таранченко // Інклюзивна школа: особливості організації та управління; кол.авторів: А.А. Колупаєва, Ю.М. Найда, Н.З. Софій [та ін.]; за заг.ред. Л.І. Даниленко. – К., 2007. – 128 с.

О.И. ПАДАЛКА. ВЗАИМООТНОШЕНИЯ ДЕТЕЙ ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА С РАЗНЫМИ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫМИ ВОЗМОЖНОСТЯМИ В ПРОЦЕССЕ ОБЩЕГО ОБУЧЕНИЯ

Резюме. Стаття посвячена актуальній проблемі дошкільного образования. В ней теоретически обоснованно психолого-педагогические принципы формирования взаимоотношений детей дошкольного возраста с разными образовательными возможностями в процессе общего обучения. Выделены и проанализированы особенности взаимоотношений детей дошкольного возраста, обоснованно необходимость их формирования у детей с разными образовательными возможностями в процессе общего обучения.

Ключевые слова: дети дошкольного возраста, взаимоотношения, дети с разными образовательными возможностями, интеграция.

O.I. PADALKA. MUTUAL RELATIONS OF CHILDREN OF PRESCHOOL AGE ARE WITH DIFFERENT EDUCATIONAL POSSIBILITIES IN THE PROCESS OF GENERAL STUDIES

The summary. The article is devoted the issue of the day of preschool education. In it in theory grounded psychology-pedagogical principles of forming of mutual relations of children of preschool age with different educational possibilities in the process of general studies. The features of mutual relations of children of preschool age are selected and analyses, grounded necessity of its forming for children with different educational possibilities in the process of general studies.

Key words: to put preschool age, mutual relations, to put with different educational possibilities, integration.

Рекомендовано до друку.

Канд. пед. наук, проф., член-кор. АПСН Т.І. Поніманська.

Одержано редакцією 25.02.2016 р.

УДК: 37. [159. 944. 4: 355. 01]

О.Ф. ГРИЦЮТА

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПОДОЛАННЯ СТРЕСУ, ПСИХІЧНОЇ ТРАВМИ ТА ПОСТТРАВМАТИЧНОГО СИНДРОМУ В ПОСТТРАВМАТИЧНИХ ВІД ВІЙСЬКОВИХ ДІЙ

Резюме. У статті розглядається поняття та психологічні наслідки травматичного стресу, причини розвитку ПТСР та важливість допомоги постраждалим від воєнних дій.

Ключові слова: стрес, травма, посттравматичний стресовий розлад.

Постановка проблеми. Усі прагнемо жити в спокійному, стабільному суспільстві та бути щасливими. Але події, що відбуваються випробовують нас на міцність. Неоголошена війна, яка сьогодні є в Україні, тією чи іншою мірою впливає на кожного з нас. І гама можливих наслідків та реакцій досить різнобарвна.

© О.Ф. Грицюта, 2016

ЗМІСТ

Малафійк І.В. Життя як спалах зірки.	3
Оксенюк О.В. Імпресинги творчої лабораторії освітології С. Пальчевського.	5
Белова С.А. Шляхи гуманізації навчально-виховного процесу у Бременській педагогічній школі початку ХХ ст.	8
Дзюбишина Н.Б. Естетичне виховання учнів в експериментальних школах міжвоєнної Чехословаччини.	11
Яроцук Л.Г. Моніторингові дослідження в Європі як сучасний метод діагностики знань.	14
Левчук І.Б. Просвітницькі аспекти благодійницької діяльності православних братств Волині 2 пол. ХІХ – поч. ХХ ст.	19
Ваколюк А.М. Особливості фізичного виховання школярів у педагогічній діяльності А. Макаренка.	22
Толкова Т.М. Досвід функціонування дослідницьких університетів Сполучених Штатів Америки.	25
Біліченко П.Г. Етапи просвітницької діяльності родини українських меценатів Терещенків.	28
Марчук О.О. Основні напрями діяльності Волинського гімнастичного товариства „Сокіл” на початку ХХ століття.	30
Сорочинська Т.А. Сучасна концепція філософії освіти в Україні.	33
Шикла Р.Р. Музейна педагогіка: розуміння основних наукових дефініцій майбутніми вчителями в галузі природознавства.	36
Мельник О.В. Освітня діяльність Миколи Ковальського (друга половина 1990-их – середина 2000-их років).	38
Солодовник А.О. Генезис поняття освітнього середовища у педагогічній думці України (20-і рр. ХХ - початок ХХІ століття).	42
Чижик Т.Г. Проблема визначення параметричних характеристик розвитку учнів загальноосвітніх шкіл.	48
Шелюк Г.В. Роль журналу “Церковно-приходская школа” в розвитку початкових шкіл духовного відомства.	51
Мосієвич Ю.О. Прогресивні тенденції розвитку польської освіти Волинської губернії другої половини ХІХ – початку ХХ ст.	54
Чередняк Ю.М. Роль Б. Н. Мітюрова у розвитку персоналістичного напрямку в історії педагогіки.	57
Паламарчук Л.Б. Соціокультурні знання як гуманістичне підґрунтя вивчення географії.	61
Калаур С.М. Обґрунтування доцільності розробки системи професійної підготовки майбутніх фахівців соціальної сфери до розв’язання конфліктів.	64
Петрук Л.П. Народні традиції як засіб соціалізації особистості у педагогічній спадщині В.О. Сухомлинського.	69
Мартинюк Л.В. Музична слухацька діяльність учнів підліткового віку.	72
Маліновська Н.В. Особливості організації мовленнєвого спілкування дітей з різними освітніми можливостями в умовах спільного навчання.	75
Шевчук О.А. Дотримання стилю здорового способу життя як передумова успішної соціалізації студентської молоді.	78
Гураль У.М. Практичні методи формування в молодших спеціалістів комерційних коледжів конфліктологічної компетентності у розв’язанні професійних конфліктів.	84
Фрідріх А.В. Формування у майбутніх фахівців національної самосвідомості.	87
Волошко Г.В. Підготовка майбутніх робітників соціальної сфери до створення профілактичної соціальної реклами.	89
Степанова О.І. Особливості мовленнєвого спілкування педагогів дошкільних навчальних закладів з дітьми, які мають різні освітні можливості.	93
Бісовецька Л.А. Проблема формування особистості школяра на сучасному етапі розвитку освіти.	96
Косарєва Г.М. Виявлення структури толерантного ставлення майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів до дітей з особливими потребами.	99
Галатюк М.Ю., Галатюк В.М. Управління розвитком індивідуальних здібностей та самореалізації учнів загальноосвітніх навчальних закладів.	103
Падалка О.І. Взаємини дітей дошкільного віку з різними освітніми можливостями у процесі спільного навчання.	107
Грицюта О.Ф. Психолого-педагогічні особливості подолання стресу, психічної травми та посттравматичного синдрому в постраждалих від військових дій.	110
Малафійк І.В., Кривко М.П. Єдність управлінського та дидактичного циклів як основа формування суб’єкта навчального пізнання.	113
Міщук Н.Й., Степанюк А.В. Моделювання природничо-наукової освіти школярів на основі інтеграційного підходу.	116
Семенов О.С. Методологічні та практико-нормативні засади функціонування змісту діяльності позашкільного навчального закладу.	119
Янцур М.С. Теоретичні засади методичної підготовки майбутніх вчителів технології.	124

Штельмах Г.Б. Концепція особистісно діяльній освіти у професійній підготовці вчителів іноземної мови.	129
Сингаївський Д.В., Савельєв М.Г. Ефективність проектно-технологічної підготовки фахівців у системі “Коледж – Університет”.	133
Косарева О.І. Психологічні особливості навчання і виховання дітей з різними освітніми потребами (на прикладі дітей з раннім дитячим аутизмом).	135
Федорова М.А. Психологічні основи виховання моральних цінностей особистості.	138
Смолюк С.В. Перспективи проектування розвивального освітнього середовища сучасної початкової школи.	141
Яницур Л.А. Особливості методики проведення занять з образотворчої діяльності у групах із змішаним віковим складом.	144
Коваль В.В., Коваль В.В. Професійно-прикладна фізична підготовка учнів профтехучилищ: історичний досвід і сучасні умови використання.	149
Шевців З.М. Теоретичні основи інклюзивної педагогіки.	152
Осіпчук Н.В. Європейський контекст вивчення іноземної мови у вищій школі.	155
Павленко А.С. Управління процесом виховання в загальноосвітніх навчальних закладах.	158
Кострубань Р.В. Необхідність впровадження в навчальний процес структурної моделі для формування толерантності студентів педагогічних коледжів.	161
Філоненко Р.С. Історія розвитку та сучасний стан управління освітою.	164
Шроль Т.С. Змішане навчання як нова форма організації ІКТ-освіти.	166
Відомості про авторів.	171